

SECCIÓ DE SENDERS

AE TALAIA

TOMB PEL PRIORAT

Etapa 2: CORNUDELLA DE MONTSANT - POBOLEDA ESCALADEI

18 de novembre de 2018

HORARI PREVIST

Sortida de la Plaça de l'Estació de Vilanova i la Geltrú.	6 h 30
Cornudella de Montsant. Esmorzar.	8 h 10 min
Inici de l'etapa.	8 h 45 min
Mas d'en Gil. Reagrupament.	9 h 55 min
	10 h 05 min
Poboleda. Reagrupament.	11 h 05 min
	11 h 20 min
Collet de les Salanques. Reagrupament.	12 h 15 min
	12 h 25 min
Escaladei. Dinar.	13 h
Sortida cap a la Cartoixa.	15 h 15 min
Visita a la Cartoixa.	15 h 45 min
Tornada a Escaladei.	17 h 15 min
Sortida cap a Vilanova.	17 h 45 min
Vilanova i la Geltrú.	19 h 30 min

Notes.-

- ** Esmorzarem a Cornudella del Montsant, al bar Renaixença. Dinarem a Escaladei; hi ha tres restaurants. Després de dinar anirem a visitar la Cartoixa.
- ** Tingueu en compte que l'organització sempre **pot modificar aquesta previsió** d'horari en funció de com es vagi desenvolupant l'etapa (Condicions meteorològiques, retards o avançaments imprevistos, etc).
- ** Si us plau, sigueu puntuals, respecte els reagrupaments i **mantingueu sempre contacte visual** amb els que us segueixen; si cal espereu-vos. Intenteu seguir els horaris previstos, és a dir, no correu ni aneu massa lents! **(Penseu que aneu en grup).**
- ** **Atenció:** Per a qualsevol comunicació amb la Secció el dissabte abans de l'excursió o el mateix diumenge (mitja hora abans de la sortida) **utilitzeu només el telèfon 692620181 (Isidre Poch).**
- ** El vocal coordinador d'aquesta sortida és l'**Isidre Poch (692620181)**. En tot moment cal respectar les seves indicacions.

SECCIÓ DE SENDERS

AE TALAIA

TOMB PEL PRIORAT

Etapa 2: CORNUDELLA DE MONTSANT - POBOLEDA ESCALADEI

18 de novembre de 2018

DESCRIPCIÓ DE L'ETAPA

La segona etapa d'aquest Tomb pel Priorat la començarem a Cornudella de Montsant i seguint la vall del riu Siurana, a redós dels cingles de la serra Major del Montsant, arribarem al poble de Poboleda on va néixer l'il·lustre jesuïta Benet Viñes i Martorell, qui fou un pioner en l'estudi de la dinàmica dels ciclons antillans. Pel camí, abans d'arribar a Poboleda, creuarem alguns barrancs tributaris del riu Siurana, travessarem les vinyes del celler Tane i farem parada al bonic mas d'en Gil.

Passat Poboleda, si les aigües ens ho permeten, passarem el barranc de la Morera (si no es pot passar a gual haurem de creuar-lo per la carretera) i tot seguit ens enfilarem cap a les Salenques de l'Apotecari. Passat el coll dels Ous una suau davallada ens menarà fins al llogarret d'Escaladei on finalitzarem l'etapa.

Després de dinar és previst anar a visitar la cartoixa d'Escaladei. Hi anirem tot passejant plàcidament pel barranc de la Pregona, aigües amunt, la qual cosa ens servirà per pair el bon àpat que de ben segur haurem fet en algun dels restaurants del poble.

Horari		Distància (km)
Parcial	Total	
0:00	0:00	0,000

Comencem l'etapa a la plaça de la Vila de Cornudella del Montsant (531 m). Sortim de la plaça pel carrer de l'Església, en direcció sud.

Arribem al carrer del Comte de Rius que és la carretera C-242 que ve d'Alforja i va cap a Albarca. L'hem de seguir cap a la dreta; a l'esquerra, queda l'església de Santa Maria i tot seguit l'edifici de l'Ajuntament.

Més enllà passem per davant del Celler Cooperatiu, dissenyat per l'arquitecte Cèsar Martinell.

0:04 0:04 0,300

A la dreta deixem la carretera que puja vers la Morera del Montsant (520 m). Baixem i fem un revolt cap a l'esquerra. A l'esquerra queda la gasolinera.

0:04 0:08 0,620

Passem per davant de l'edifici del Servei d'Extinció d'Incendis (505 m). Més endavant girem cap a la dreta; s'acaba la vorera i continuem per un camí pel costat de la carretera; en aquest punt hi ha un pal indicador.

El camí s'acaba però encara podem seguir per l'esplanada que hi ha al costat de la carretera.

0:04 0:12 0,925

A la dreta deixem l'accés a les instal·lacions esportives del poble (489 m) i per l'esquerra se'ns uneix un camí; uns metres més endavant se'ns separa un camí que va cap a l'esquerra.

Atenció. A partir d'ací hem d'anar pel voral de la carretera però per la seva banda dreta perquè per la banda esquerra no n'hi ha (la tanca de protecció és a ran de l'asfalt). **Cal tenir molta precaució.**

0:02 0:14 1,050

Passem pel punt quilomètric 46 (483 m); uns metres més endavant deixem un camí a la dreta; més enllà deixem una entrada a les vinyes. A l'esquerra de la carretera queda una filada de plàtans supervivents de la tala indiscriminada dels arbres de carretera que es va fer en aquest país.

La carretera fa un revolt cap a l'esquerra; anem per entremig d'oliveres i avellaners.

0:05 0:19 1,415

Hem de deixar la carretera i seguir per un camí que va cap a la dreta (465 m); a l'enforcall hi ha un pal indicador.

Més enllà del marge que tenim a la dreta podem gaudir d'una magnífica panoràmica de la cinglera de la Serra Major del Montsant. Deixem alguns trencalls laterals; avancem per entremig de camps amb oliveres, vinya i avellaners.

0:06 0:25 1,820

Travessem el llit del barranc de les Comes a gual (458 m); deixem un camí que bifurca a la dreta, pugem lleugerament.

Deixem un trencall a l'esquerra i un altre a la dreta; baixem lleugerament.

0:05 0:30 2,190

Travessem el llit del barranc de les Vedrenyes a gual (459 m); deixem un camí a l'esquerra. Pugem lleugerament.

Més endavant deixem un altre camí a l'esquerra; el sòl passa a ser cimentat.

0:04 0:34 2,480

Deixem un camí a la dreta que puja (472 m) i tot seguit un trencall desdibuixat també a la dreta i un camí a l'esquerra; baixem i ens situem al costat del llit del barranc de les Comes d'en Morell.

0:03 0:37 2,655

Travessem a gual el llit cimentat del barranc de les Comes d'en Morell (461 m); pugem.

Deixem un parell de trencalls a la dreta. Baixem.

0:06 0:43 3,060

Creuem a gual el llit d'un barranc (453 m): pugem lleugerament. Ara, a l'esquerra, hi tenim el barranc de les Comes d'en Morell.

Deixem una entrada als camps a la dreta i més enllà una altra a l'esquerra. Davant veiem el casalot del mas de l'Abella i a la dreta, enlairades, les edificacions del celler Tane (Can Borràs).

0:06 0:49 3,495

Deixem un camí a la dreta, un altre, de desdibuixat, també a la dreta i un a l'esquerra (457 m). El camí ha fet un revolt cap a l'esquerra; pugem. Ara veiem el mas de l'Abella a l'esquerra.

0:03

0:52

3,730

Deixem a l'esquerra el camí d'accés al mas de l'Abella (457 m). Ara, a la dreta, enlairades, podem veure-hi les edificacions del celler Tane (Can Borràs).

Deixem un camí que puja cap a la dreta. A l'esquerra queda la fondalada del barranc de les Comes d'en Morell i mirant enrera podem veure Siurana encimbellada damunt del cingle. Pugem.

Fem un marcat revolt cap a la dreta.

0:08

1:00

4,260

A la dreta deixem l'entrada del celler Tane (Mas Borràs) (477 m); baixem.

0:02

1:02

4,345

Fem un altre marcat revolt cap a la dreta (470 m); en aquest punt deixem un camí a l'esquerra.

Davant veiem el mas d'en Gil i al fons els cingles de la Serra Major. El camí descriu un arc per tal de vorejar la fondalada que tenim a l'esquerra.

0:04

1:06

4,610

Reagrupament

Arribem en una cruïlla a tocar del mas d'en Gil (473 m). Hem de rebutjar els dos trencalls que surten cap a la dreta i deixar el camí que seguïem per tal d'anar pel trencall de l'esquerra que és l'accés al mas.

Passem a frec d'una petita edificació i d'una bassa (amb peixos) que ens queden a l'esquerra; una mica més endavant passem per davant del mas.

0:02

1:08

4,710

Enllacem amb el camí que ha vorejat el mas per darrera; el seguim cap a l'esquerra (471 m).

Entrem en un bosc; el sòl passa a ser cimentat.

0:03

1:11

4,865

Deixem un camí que baixa cap a l'esquerra i fem un marcat gir cap a la dreta (472 m); pugem pel mig del bosc.

0:02

1:13

4,975

Després de deixar un trencall que baixa cap a la dreta passem per la font dels Enamorats que queda a l'esquerra del camí (483 m).

0:02

1:15

5,080

Deixem un camí a la dreta, barrat amb una cadena, i un a l'esquerra; a l'enforcall hi ha un pal indicador del celler Tane (488 m). Girem cap a la dreta i baixem amb sòl cimentat.

Al fons, a l'esquerra, a un nivell inferior, ja podem veure-hi el poble de Poboleda. S'acaba el cimentat i sortim del bosc; seguim baixant.

0:07

1:22

5,525

Atenció. Quan el camí fa un marcat revolt cap a l'esquerra l'hem de deixar per tal de seguir per una drecera que segueix la direcció que portàvem; a l'enforcall hi ha un pal indicador (448 m).

Poc després desemboquem al camí i el seguim cap a la dreta; deixem un camí que baixa cap a l'esquerra.

0:02	1:24	5,660
------	------	-------

Deixem un camí que surt per la dreta vers una vinya i un que baixa cap a l'esquerra (437 m). Baixem per entremig d'ametllers.

0:03	1:27	5,825
------	------	-------

Passem per una cruïlla amb tres trencalls que surten cap a la dreta, el primer puja i els altres dos baixen (425 m).

Pugem amb la panoràmica de la Serra Major a la dreta.

0:02	1:29	5,945
------	------	-------

Deixem un trencall a la dreta (429 m); planegem. A l'esquerra, podem veure-hi com creix el terreny dedicat a les vinyes.

Més endavant, el camí es transforma en un senderol; baixem pel costat de la fondalada del barranc de les Fores.

0:09 1:38 6,455

Desemboquem en un camí (384 m); l'hem de travessar i pujar per un senderol pel costat d'un pal indicador. Si anéssim cap a la dreta arribaríem a una cruïlla anomenada els Quatre Camins.

Poc després desemboquem en un altre camí; l'hem de seguir cap a l'esquerra; pugem i girem cap a la dreta. Deixem un trencall a l'esquerra; planegem.

0:03 1:41 6,655

Deixem un camí que baixa cap a l'esquerra i un de no massa marcat que puja cap a la dreta (407 m). Més endavant pugem lleugerament.

0:03 1:44 6,840

Cap a l'esquerra baixa un camí (418 m); planegem. Ara ja veiem Poboleda a tocar.

En un revolt deixem una *drecera tobogan* que *secanteja* el camí.

0:05 1:49 7,160

Per la dreta se'ns uneix un camí (414 m); baixem.

0:03 1:52 7,380

Se'ns uneix un camí per la dreta (392 m); passem pel costat de la tanca d'un magatzem.

0:02 1:54 7,490

Arribem a l'entrada del poble (385 m); a l'esquerra deixem el camí de la Carrerada que baixa i seguim en la direcció que portàvem pel carrer del Calvari. A la dreta hi ha pals indicadors (alguns d'històrics) i, més enllà, el dipòsit d'aigua del poble.

Baixem i, en arribar al collet d'en Senen, deixem un trencall a la dreta i girem cap a l'esquerra.

0:05 1:59 7,785

Travessem la carretera T-702 que ve de Cornudella de Montsant i va cap a Escaladei (358 m). Seguim baixant ara pel carrer Major; passem per davant de la casa on va néixer el jesuïta Benet Viñes i Martorell, estudiós dels ciclons antillans.

0:03 2:02 7,925 **Reagrupament**

Arribem a la plaça de l'Església davant de l'església de Sant Pere Apòstol (342 m). Hem d'anar cap a la dreta pel carrer Nou que baixa; deixem carrers laterals.

NOTA. El dia de la preparació no poguérem passar a gual el barranc de la Morera perquè anava molt ple i és possible que el dia de la sortida tampoc es pugui creuar (abans de sortir del poble s'anirà a inspeccionar). Si el barranc no es pot creuar aleshores tornarem a la carretera i la seguirem cap a l'esquerra fins arribar a la casa del Boter (passat el barranc) on retrobarem el sender.

0:02 2:04 8,015

Sortim del nucli del poble pel camí Vell de la Cartoixa (332 m); planegem amb el sòl cimentat.

0:05 2:09 8,390

Arribem al llit del barranc de la Morera que hem de creuar a gual (317 m). Un cop a l'altra banda desemboquem en un camí que hem de seguir cap a la dreta, aigües amunt.

Més endavant, el camí decanta cap a l'esquerra i puja amb el sòl cimentat vorejat per una filada de xiprers. Aigües amunt podem veure l'imponent pont pel qual la carretera creua el barranc de la Morera.

Seguim pujant; el camí fa una ziga-zaga esquerra-dreta.

0:04 2:13 8,570

Arribem a la carretera T-702 enfront de la casa del Boter (336 m); a l'enforcall hi ha un pal indicador. Creuem la carretera i seguim per un camí que voreja la casa tot deixant-la a la dreta; pugem amb fort pendent i amb sòl cimentat.

Deixem l'accés a unes dependències de la casa a l'esquerra; seguim pujant.

0:09 2:22 8,835

Finalitza el tram de fort pendent (382 m); a l'esquerra tenim una magnífica panoràmica sobre la vall del riu Siurana. Planegem.

0:05 2:27 9,175

Per la dreta se'ns uneix un camí (397 m); una mica més endavant en deixem un de no tan marcat també a la dreta. Pugem lleugerament.

0:05 2:32 9,500

Deixem un seguit de trencalls laterals a esquerra i dreta (407 m). Baixem lleugerament.

0:03 2:35 9,695

Desemboquem a la carretera T-702; a l'enforcall hi ha un pal indicador i a l'altra banda hi ha un camí que baixa (408 m). Hem de seguir per la carretera anant cap a la dreta.

0:03 2:38 9,870

Hem de deixar la carretera i seguir per un camí que baixa cap a l'esquerra vers el llit d'un barranc; a l'enforcall hi ha un pal indicador (412 m).

0:01 2:39 9,950

Creuem a gual el llit del barranc (406 m). Girem cap a l'esquerra i pugem; una mica més endavant deixem un camí que baixa cap a l'esquerra. Pugem.

0:02 2:41 10,090

A l'esquerra deixem un camí que es dirigeix vers una caseta situada al costat d'un gros pi (410 m). Seguim pujant.

0:02 2:43 10,205

Deixem un altre camí a l'esquerra; aquest baixa i està barrat amb una cadena (420 m).

0:03 2:46 10,360

Desemboquem altre cop a la carretera; a l'enforcall també hi ha un pal indicador (435 m). Ara l'hem de seguir cap a l'esquerra; pugem lleugerament. A la dreta podem veure-hi una gran colònia d'atzavares.

0:03 2:49 10,555

Deixem un camí a la dreta que remunta pel barranc de les Salanques (447 m); seguim pujant.

0:03 2:52 10,690 **Reagrupament**

Arribem al collet de les Salanques (456 m). En aquest punt deixem un accés als camps a l'esquerra i hem d'abandonar la carretera per agafar un camí que puja lleugerament cap a la dreta; a l'enforcall hi ha un pal indicador.

0:05 2:57 11,000

Una mica després de creuar el llit d'un petit barranc deixem un camí que puja cap a les vinyes de la dreta (480 m).

0:05 3:02 11,300

Fem un gir cap a l'esquerra per tal de creuar el barranc de les Comes (484 m). Pugem.

0:03 3:05 11,430

Passem el coll dels Ous (501 m); a la dreta deixem dos camins, el primer puja i el segon planeja; a l'esquerra en deixem un que puja. Nosaltres hem de seguir en la direcció que portàvem; baixem.

0:06 3:11 11,850

Per la dreta se'ns uneix un camí (462 m); seguim baixant.

0:04 3:15 12,125

Desemboquem a la cruïlla de la carretera T-702 amb la TV-7022 i la pista asfaltada que va vers Torroja del Priorat; hi ha pals indicadors (428 m).

En aquest punt deixarem el Sender del Priorat (GR-174), que segueix per la pista que va cap a Torroja del Priorat, i anirem cap a Escaladei seguint la carretera TV-7022 que puja vers la Morera del Montsant.

0:05 3:20 12,440

Arribem a l'accés a Escaladei (415 m); ací hem d'abandonar la carretera TV-7022 i entrar al petit nucli tot travessant el barranc de l'Horta.

Deixem a la dreta la pista que va cap a la Cartoixa i seguim pel carrer principal per entremig de grans arbres.

0:02 3:22 12,565

Arribem a la Plaça (412 m); en aquest punt acabem l'etapa d'avui.

Equip de preparació (7/11/2018): Joan Andreu, Agustí Poch, Isidre Poch

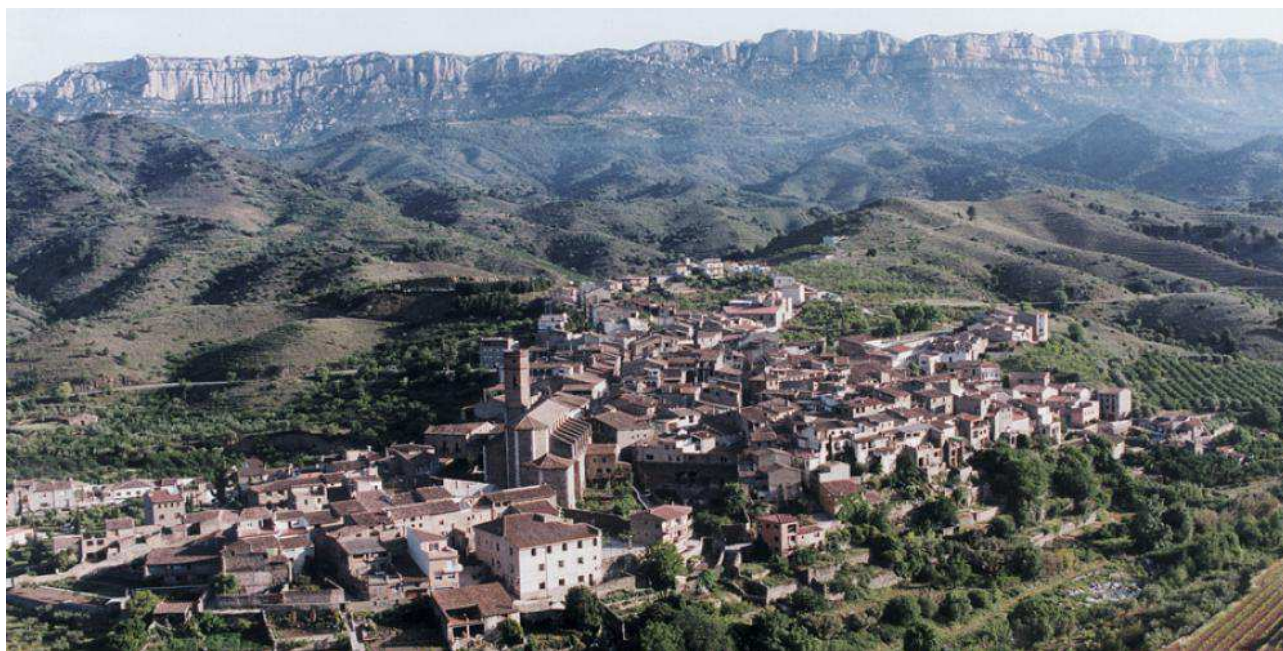
Poboleda

El terme de Poboleda, al centre del Priorat històric, limita amb els de la Morera de Montsant (N i E), Porrera (S) i Torroja del Priorat (W), i s'estén a la vall del riu de Siurana, que travessa el terme pel mig en direcció E-W.

El sector septentrional és accidentat pels darrers contraforts del massís de Montsant (604 m al puig de Salanques, 681 m al puig dels Mallols) i el meridional pels vessants nord-occidentals de la serra del Molló (733 m al tossal de Porrera, al límit amb aquest municipi), serra que corre paral·lelament a la de Montsant, formant una sèrie de turons de llicorella molt aptes per al conreu de la vinya. El riu de Siurana rep diversos barrancs d'escassa entitat, com poden ser els de la Coma de Cases, d'Esplugues, de les Foreses, de la Morera i de Salanques.

La vila de Poboleda, únic nucli de població del municipi, és situada al vessant d'un tossal a la dreta del riu de Siurana. Hi ha grans casals dels segles XVIII i XIX. De l'antiga muralla es conserva un tros de llenç i el record d'un portal.

L'edifici més notable és l'església parroquial de Sant Pere. És un edifici neoclàssic, amb restes d'esgrafiats a la façana, campanar d'obra i amb carreus només als angles. És de tres naus i de grans dimensions. Conserva a l'interior l'altar major daurat per Francesc Benavent el 1818, la caixa de l'orgue, un gran armari barroc policromat, restes de pintures murals i una pica romànica de pedra, provinent d'Escaladei.

El carrer Major té algunes antigues cases senyorials. L'anomenada Casa dels Frares és un edifici de grans dimensions, a la sortida del poble, totalment transformat malgrat el fet que conserva l'estructura externa, en part destinat a habitatges i en part a magatzems.

Als afores del poble, a tocar del riu, hi ha el Molí dels Frares, del segle XVIII, amb l'estructura sencera, amb una bona creu de forja. El Molí de la Soia, en canvi, és en ruïnes. Davant el poble, a l'altra banda del riu, es conserva encara el pou de la Nevera.

Un fill il·lustre de Poboleda és el jesuïta Benet Viñes Martorell (1837 – 1893) que va dur a terme estudis meteorològics que establiren els mètodes per al pronòstic de ciclons; de fet, va ser el primer a efectuar-ne un, formulat científicament, l'any 1875; les seves prediccions estalviaren moltes pèr-

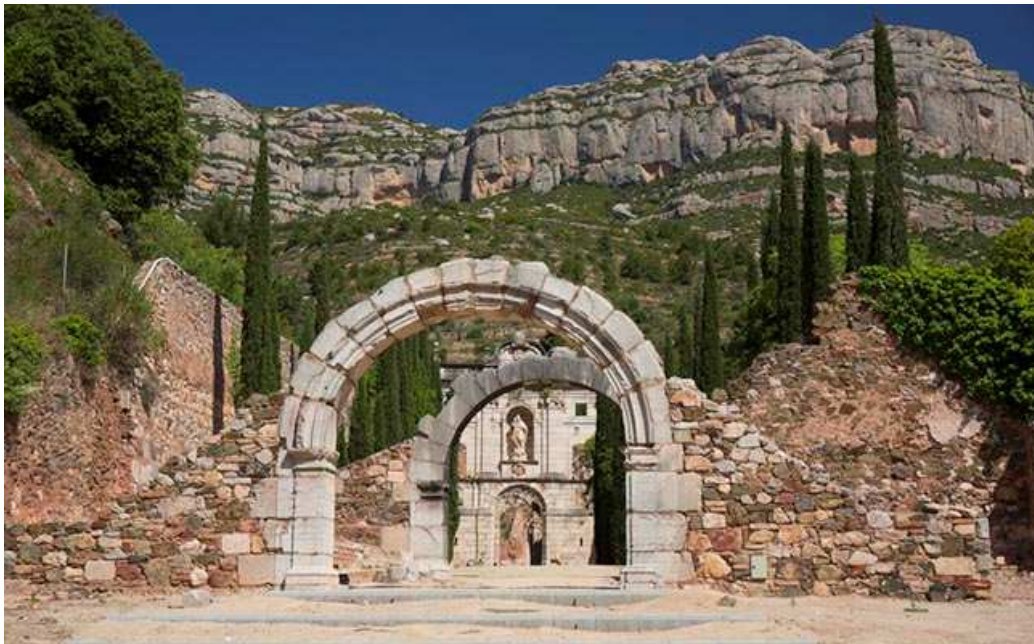
dues materials i humanes. Les seves obres, en especial *Apuntes relativos a los huracanes de las Antillas* (1877) i les anomenades *Lleis Viñes* (1893), l'hi atorgaren el reconeixement de la comunitat científica internacional. Aquestes lleis formulades pel pare Viñes van ser imprescindibles per a fer pronòstics al Carib fins a la dècada dels quaranta del segle XX, moment en què foren perfeccionades.

Ja abans d'enunciar les *Lleis Viñes*, en 1888, un dels més influents meteoròlegs dels Estats Units d'Amèrica va proposar anomenar *viñesas* els huracans. És l'únic espanyol esmentat al magne *Compendium of Meteorology* (1950) de l'*American Meteorological Society*. Fill il·lustre de la seva vila natal, consta inscrit al Panteó de Cubans Il·lustres.

Cartoixa d'Escaladei

La cartoixa de Santa Maria d'Escaladei, situada al vessant S del Montsant, prop del nucli actual dit la Conreria d'Escaladei, del municipi de la Morera de Montsant, fou la primera cartoixa de la península Ibèrica, de la qual sorgiren les altres cartoixes catalanes. Fou fundada el 1163 a petició d'Alfons I el Cast en terres cedides per Arbert de Castellvell.

Els primers monjos, comandats per Pere de Montsant i Ramon de Sant Esteve, als quals s'uniren alguns eremites del Montsant, s'instal·laren a Poboleda, fins que vers el 1203, amb l'ajuda de Pere I, s'establiren al lloc definitiu. El 1218 posseïen els pobles de Porrera, Poboleda, la Morera, Torroja i Gratallops, origen del priorat i, per tant, del nom aplicat modernament a tota la comarca.

El 1228 ja era enllestida la primitiva església romànica i el primitiu claustre amb el cementiri, entorn del qual foren edificades les 12 primitives cel·les. La conreria fou bastida a uns 2 km del monestir. Vers el 1333 s'acabà el segon claustre amb 12 cel·les més, costejat per l'infant Joan d'Aragó, arquebisbe de Toledo i després de Tarragona, que sembla que fou en 1324-27 monjo d'Escaladei.

El 1403 Berenguer Gallard, de Lleida, féu edificar un tercer claustre amb 6 cel·les i la cartoixa assolí el nombre màxim de 30 monjos i 15 llecs. Al s XVII hi sorgí una notable escola de pintura religiosa al voltant dels cartoixans Joaquim Juncosa i Lluís Pascual Gaudí.

Al segle XVIII hom revestí de marbres i jaspis l'església, es feren noves sagristies i capelles, l'arc (que encara es conserva) d'entrada al monestir i el gran santuari darrere l'absis, notable pels seus marbres, estàtues i relleus, en gran part obra d'artistes de la cartoixa.

Abandonat a partir de l'exclaustració del 1835 i de la subsegüent desamortització, es dispersà la biblioteca (la famosa *Bibli Sacra*, regalada per Joan d'Aragó, és al seminari de Tarragona). Una bona part dels documents són a l'Archivo Histórico Nacional de Madrid. Entre 1990-2000 la Generalitat de Catalunya es convertí en propietària de tot el recinte. El 1996 fou iniciat un ambiciós pla de restauració del conjunt. La Cartoixa fou oberta al públic el 1998.

BIBLIOGRAFIA

- ** Institut cartogràfic de Catalunya
<http://www.icc.cat/>
- ** Enciclopèdia Catalana
<http://www.enciclopedia.cat/>
- ** Viquipèdia
<https://ca.wikipedia.org/wiki/Viquip%C3%A8dia>
- ** Benet Viñes i Martorell
https://ca.wikipedia.org/wiki/Benet_Vi%C3%B1es

Agustí Poch, novembre de 2018

